

УПУТСТВО

ЗА ПОПУЊАВАЊЕ И ДОСТАВЉАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОБДУКЦИЈИ

ОРГАНИЗАЦИЈА ИЗДАВАЊА И ДОСТАВЉАЊА ИЗВЕШТАЈА О ОБДУКЦИЈИ

Попуњавање првог дела Извештаја о обдукцији започиње приликом издавања Потврде о смрти, уколико се за умрло лице, захтева обдукција, клиничка или судска и прати леш приликом упућивања на обдукцију.

Извештај о обдукцији издаје лекар-обдуцент овлашћен за извођење обдукције, после завршене обдукције и исти доставља статистици. **Уписивање дијагноза узрока смрти (непосредног, претходног и основног као и других значајних стања, болести и повреда које су допринеле смрти) и шифрирање истих спроводи се према Дефиницијама из МКБ Х.**

Статистика Извештај о обдукцији прослеђује надлежном заводу/институту за заштиту здравља ради контроле и шифрирања узрока смрти. У року од тридесет дана завод/институт за заштиту здравља у обавези је Извештај о обдукцији врати статистици са унетим шифрама основног и спољњег узрока смрти. Након уноса статистика враћа Потврду надлежном заводу/институту за заштиту здравља.

Институти/заводи за заштиту здравља податке из контролисаних и исправљених Извештаја о обдукцији уносе у софтвер ПОТВРДА О СМРТИ, део Подаци из извештаја о обдукцији.

ПОПУЊАВАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ОБДУКЦИЈИ

У горњем левом делу обрасца Извештај о обдукцији уписује се назив и матични број здравствене установе која издаје извештај.

Матични број установе и редни број јединице у саставу преписују се из “Обавештења о разврставању” јединице разврставања.

На поједина питања у Извештају о обдукцији одговор се уписује на следећи начин:

- ***Презиме и име умрлог***
- ***Презиме пре закључења брака***
- ***Презиме и име оца***
- ***Презиме и име мајке***

Одговоре дати на основу података из идентификационог документа (лична карта, пасош, возачка дозвола), здравствене документације, односно према изјави родбине или других лица.

2. Пол

За лица **мушког** пола заокружује се шифра 1, а за лица **женског** пола шифра 2.

3. Датум и час смрти / налажења леша

Лекар који попуњава Извештај **прво ће заокружити** само једну шифру - одговор који може бити: за смрт која је наступила у здравственој установи (шифра 1), датум је уписан према добијеним подацима (шифра 2), леш је нађен наведеног датума (шифра 3). Затим ће у кућице уписати потпун датум (дан, месец и годину) и час и минут смрти, односно налажења леша. Часови се рачунају од 0 до 24, нпр. 11. 02. 2004. године у 21,20 часова (не у 9,20 сати увече).

За нађени леш, датум и време проналажења уписују се на основу података из записника надлежних истражних органа.

3.1. Место наступања смрти / проналажења леша

Лекар који попуњава Извештај **заокружиће само једну шифру** - одговор и то: ако је познато место наступања смрти, као на пример болница, кућа и др. (шифра 1), односно када се наводи место проналажења леша, као на пример кућа, улица, шума, река и др. (шифра 2). Затим ће, уколико је то могуће, уписати адресу (улица и број), назив места (насеља) и општине на за то предвиђене линије.

4. Датум рођења и ЈМБГ

Уписати дан месец и годину рођења, односно осталих 6 цифара ЈМБГ (јединствени матични шифра грађана), а за децу до 7 дана старости, још и час и минут рођења. Податак унети из здравствене документације.

У случајевима када умрло лице није имало додељен матични број или је комплетан матични број непознат, треба уписати у првих седам кућица податке о дану, месецу и последње три цифре године рођења умрлог лица, док ће осталих 6 кућица остати непопуњене.

4.1. Место рођења

Уписати место (насеље) и општину у којој је лице било рођено. За лица чије је место рођења ван граница СЦГ, уписати тачан назив места рођења, а уместо општине назив стране државе. Ако су подаци непознати, оставити поље празно.

5. Пребивалиште

Пребивалиште се уписује према званичној територијалној организацији, важећој у тренутку уписа у матичну књигу умрлих. Уписује се званични назив: **улице и броја, насељеног места** (а никако локални назив неког његовог посебног дела - заселак, махала, неки крај већег градског насеља с посебним називом, део већег насеља који је пре спајања с другим насељем имао други назив итд.), **општине** (којој то

место припада) и **републике** последњег пребивалишта (место сталног становања) умрлог.

За стране држављане који су умрли на територији СЦГ уписује се: назив места (насеља) и стране државе (уместо општине) у којој се налази њихово пребивалиште, тј. место (насеље) у коме су били стално настањени до момента смрти.

За избегла лица и расељена лица са територије Косова и Метохије уписује се: улица и број, назив места (насеља) и општина којој је припадало њихово последње боравиште.

Као **пребивалиште умрлог одојчета уписује се пребивалиште мајке**. У случају да је мајка страни држављанин са пребивалиштем у иностранству, а отац држављанин СЦГ, уписује се пребивалиште оца у СЦГ.

Следи део који попуњава обдуцент на следећи начин:

1. Порекло смрти

Одговор се даје заокруживањем **само једне шифре**. Одговор може бити природна (шифра 1), насилна (шифра 2) и неутврђено (шифра 3).

ПОДАЦИ О НАСИЛНОЈ СМРТИ

2. Порекло насилне смрти

Одговор се даје заокруживањем **само једне шифре која се односи на одређено порекло насилне смрти** која се разврстава на: несрећни случај – задес (шифра 1), самоубиство (шифра 2) и убиство (шифра 3), већ према томе које су околности довеле до смрти.

Одговор “неутврђено” (шифра 4) односи се на: повреде нанесене при легалним интервенцијама милиције и других извршилаца закона, укључујући и војску на дужности (у току хапшења или покушаја хапшења прекршилаца закона, спречавања нереда, при одржавању реда и другим законским акцијама законите егзекуције, укључујући и извршење смртне казне), повреде настале због ратних операција, компликације услед медицинског и хируршког лечења, као и догађаје са неутврђеним пореклом насилне смрти.

3. Време догађаја (према анамнестичким подацима) који је изазвао насилну смрт

Као одговор на ово питање даје се податак **о времену кад се догађај десио**, а не када је смрт наступила, јер између ова два момента може постојати и дужи временски размак.

Одговор на ово питање обухвата два податка:

а) Дан, месец, годину и време (час и минут) када се догађај десио. Овде треба уписати, на пример, 15. 02. 2004. у 22.15 часа.

б) Дан у недељи. Треба уписати, на пример, недеља, понедељак итд.

4. Место догађаја

Одговор на ово питање односи се на **идентификацију места догађаја** који је у крајњем довео до насилне смрти.

Зависно од места догађаја (кућа, фабрика, саобраћајница, река итд.), заокружује се одговарајућа шифра.

5. У тренутку догађаја умрли је био

Одговор на ово питање означава **активности умрлог лица у време када се десио догађај** који је у крајњем довео до насилне смрти.

Зависно од наведене активности (у току обављања посла, у току обављања спортске активности, коришћења слободног времена итд.), заокружује се одговарајућа шифра.

Шифра 1 " на послу" заокружује се за случајеве када је лице настрадало за време испуњавања радне обавезе из радног односа, без обзира на врсту посла који је то лице у моменту догађаја обављало. Сходно се примењује и и за ученике и студенте који су настрадали за време праћења наставе.

Шифра 2 " на одласку или повратку са посла" заокружује се у случају када је лице настрадало у времену доласка или одласка на посао, од куће до посла или назад. Заокружује се и за ученике и студенте који су настрадали на путу кућа – образовна установа и обратно.

Шифра 3 " на раду у домаћинству" заокружује се у случају када је лице настрадало радећи послове за властито домаћинство као што су чишћење, кување, одржавање врта, одржавање куће, нега деце и др.

Шифра 4 " у току спортске активности" заокружује се у случају када је лице настрадало у току обављања спортских активности, као што су: атлетика, фудбал, пливање, скијање и др.

Шифра 5 " код куће - у слободно време" заокружује се ако је лице настрадало код куће не вршећи никакав рад (у току одмора, спавања, обедовања или обављања личне хигијене итд.).

Шифра 6 " ван куће - у слободно време" заокружује се ако је лице настрадало ван куће, не вршећи никакав рад (у шетњи, на плесу, у биоскопу, на састанку добровољне организације итд.).

1 Узрок смрти

Подаци о узроку смрти уносе се:

Двадесета Светска здравствена скупштина је још 1967. дефинисала узроке смрти који се уносе у лекарски извештај о узроку смрти као "све оне болести, болесна стања или повреде које су до смрти довеле или су јој допринеле као и околности несрећног случаја или насиља због којих су такве повреде настале". Циљ је дефиниције да обезбеди да се све релевантне информације региструју и да оверилац не одабере за уписивање нека стања а да друга одбаца. **Дефиниција не садржи симптоме и начине умирања, као што су престанак рада срца или престанак дисања.**¹

Питање о узроку смрти формулисано је у складу са обрасцем лекарског извештаја о узроку смрти који је прихватила и препоручила Светска здравствена организација². Овај образац састоји се из два дела који су означени са **I** и **II**. У први део обрасца (**I**) уносе се болести везане за догађаје који су непосредно довели до смрти и овај део подељен је **на тачке а), б) и в)**.

Први део (I)

а) Непосредни узрок смрти

Непосредни узрок смрти је она болест или стање или повреда, која је последња деловала: нпр. "coma uraemica" код "adenoma prostatae", "hemoptoe" kod "TBC pulmonis", "peritonitis diffusa" код "ulcus perforans" или "thromboembolia pulmonum" код "fractura femoris" након саобраћајне незгоде.

Ако постоји само једна болест или једно стање или повреда која је довела до смрти, тада се податак уписује под а).

¹ Међународна класификација болести, Десета ревизија, Књига 2, Савезни завод за заштиту и унапређење здравља, Београд, 1996, стр.21

² Иб, стр.22

Ако има више болести (или стања), тада се под а) уписује оно стање које је **било терминално**, а које је проистекло из основне болести или повреде.

б) Претходни узрок

Када поред непосредног узрока смрти постоји још једно стање које је проистекло из основне болести или повреде, а које није непосредно изазвало смрт, то се стање сматра интермедијарним узроком смрти и уписује се под б).

в) Основни узрок

Стање које је изазвало болест или стања наведена под а) и б).

То је болест или повреда која је отпочела низ болесних стања која су директно довела до смрти или околности несрећног случаја или насиља који су проузроковали смртну повреду.

При уписивању узрока смрти лекар мора бити сигуран у **логичку повезаност одговора на сва три потпитања** у односу на етиологију и хронолошки ред. На пример: код "adenoma prostatae", који је основна болест уписана под (в), "retentio urinae" било би написано под (б), а "urraemia", као непосредни узрок смрти, под (а). Kod "tifus abdominalis", као основне болести под (в), "perforatio intestini" било би под (б), а "peritonitis diffusa" под (а) итд.

Ако је у питању насилна смрт, под в) се уписују околности које су довеле до повреде (односно спољни узрок повреде), под б) повреда која је настала услед наведених околности, а под а) непосредни узрок смрти, који је проистекао из повреде. На пример: а) "bronchopneumonia bilateralis", б) "vulnus incisum", в) "suicidium" или а) "thromboembolia pulmonum", б) "fractura femoris" , в) "гажење аутомобилом на пешачком прелазу".

Други део (II)

Друга значајна стања, болести и повреде које су допринеле смрти

После попуњавања првог дела питања 1, уписују се и друга значајна стања која су допринела наступању смртог исхода, али нису била повезана са повредом, обољењем или стањем које је проузроковало смрт. То су најчешће хронична обољења која су смањила природну отпорност организма или су неповољно утицала на ток основне болести. На пример: под I, TBC pulmonis– основна болест, а под II Diabetes mellitus, друга болест која је неповољно деловала на ток туберкулозе или под I, Atherosclerosis cerebri, а под II Alcoholismus.